

РОЗДІЛ II ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 025.5

А. П. Шакула,
директор НБ МДУ

Власні електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки МДУ у забезпеченні навчальної та наукової діяльності університету

У статті розглянуто види власних електронних ресурсів наукової бібліотеки Маріупольського державного університету та їх використання у навчальній і науковій діяльності університету.

Ключові слова: наукова бібліотека, власні електронні інформаційні ресурси, інформаційно-бібліотечні послуги, навчальна та наукова діяльність університету.

Інформатизація освіти, особливо впровадження технології e-learning та дистанційної форми навчання як перспективних напрямків розвитку вищої школи, ставить перед бібліотеками вищих навчальних закладів нові завдання у задоволенні інформаційних потреб користувачів:

- оперативне та якісне інформаційне забезпечення навчальної та наукової діяльності університету на основі впровадження та використання новітніх інформаційних технологій;
- створення власних електронно-освітніх ресурсів, що відповідають сучасному рівню розвитку технологій навчання;
- забезпечення доступу студентам, аспірантам, науково-педагогічному складу університету до власних,

вітчизняних та світових електронних інформаційних ресурсів.

Наукова бібліотека МДУ створює власні електронні інформаційні ресурси, надає доступ своїм користувачам до ресурсів вільного доступу в мережі Інтернет та до вітчизняних та світових електронних комерційних ресурсів у режимі тестового доступу. Передплачених електронних ресурсів бібліотека не має.

Значна роль у забезпеченні навчальної та наукової діяльності МДУ належить *власним електронним інформаційним ресурсам бібліотеки*, які є складовою інформаційної інфраструктури університету. Формування власних електронних інформаційних ресурсів орієнтовано на виконання основних завдань бібліотеки та має широкий спектр функціональних можливостей, основними з яких є інформаційна, когнітивна, комунікативна та пошукова функції.

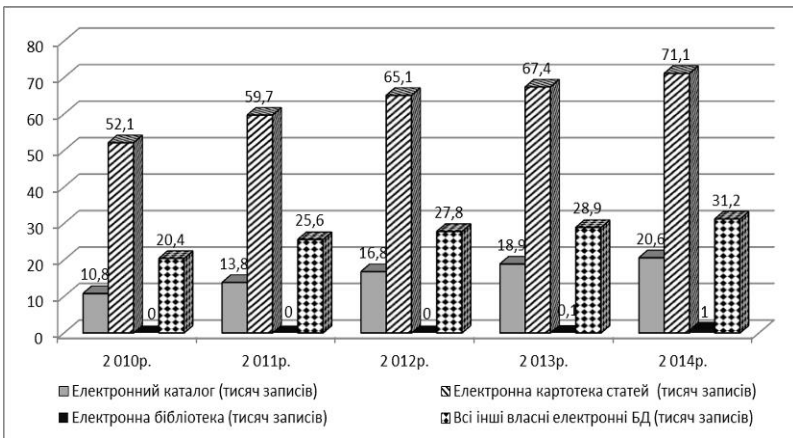
Формування бібліотекою власних електронних ресурсів розпочалося у 2001 році зі створення Електронного каталогу нових надходжень літератури та надалі послідовного приєднання до нього записів ретрокаталогізації фонду. Це – основний інформаційний ресурс бібліотеки, який забезпечує взаємодію користувача зі всім спектром інформаційно-бібліотечних послуг. На цей час власні електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки МДУ представлені бібліографічними базами:

- «Електронний ката-лог»,
- «Електронна картотека статей»,
- «Реєстрація періодичних видань»,
- «ВУЗ. Навчальні дисципліни»,
- «Праці ви-кладачів МДУ»,
- «МДУ у ЗМІ»,
- «Епіграфи»,
- «Вірші мовою оригіналу й перекладів»,

- «Інтернет-адресації»,
- «Архів виконаних довідок»,
- повнотекстова база даних «Елек-тронна бібліотека».

Загальний обсяг власних електронних інформаційних ресурсів за 5 років збільшився на 79 тис. записів і на кінець 2014 року становить понад 123 тис.

***Власні електронні ресурси бібліотеки:
порівняльна характеристика (2010–2014 рр.)***

Електронні інформаційні ресурси бібліотеки створено на основі використання інформаційно-бібліотечної програми РБІС-64 та безкоштовних Інтернет-сервісів.

Важливим інформаційним ресурсом бібліотеки є повнотекстова БД «Електронна бібліотека», формування якої було розпочато у 2013 році. Вагому частку Електронної бібліотеки, більше 34%, складають монографії, підручники, навчальні посібники, курси лекцій викладачів МДУ, які охоплюють майже всі напрямки підготовки майбутніх фахівців. Станом на кінець 2014 року інформаційне наповнення Електронної бібліотеки у процентному співвідношенні складається з:

- навчальних матеріалів – 20% (підручники, навчальні посібники, курси лекцій, практикуми);
- навчально-методичних матеріалів – 50% (методичні вказівки, навчально-методичні конспекти);
- наукових матеріалів – 30% (монографії, збірники).

Найбільше представлені праці викладачів кафедр конституційного, адміністративного та міжнародного права, менеджменту, міжнародної економіки, раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища. Наявність в Електронній бібліотеці лише одного електронного підручника чи посібника значно збільшує книгозабезпечення студентів за дисципліною, оскільки кожний студент університету цілодобово має до нього доступ через сайт бібліотеки.

Також важливою складовою власних електронних інформаційних ресурсів бібліотеки є *ресурси інформаційного представництва наукової бібліотеки МДУ в мережі Інтернет*:

- веб-сайт (<http://libr-margu.narod.ru/>);
- блоги «Библио.net» (<http://bibliobzor.blogspot.com/>) та «БиблиОпус» (<http://literaturhjobzor.blogspot.com/>);
- інформаційні сторінки у соціальних мережах:
 - ВКонтакте (http://vk.com/club_librmargu),
 - FaceBook (<https://www.facebook.com/biblio.nauk/>),
 які містять різноманітну інформацію, орієнтовану на використання у навчальній та науковій діяльності університету.

Динаміка відвідувань *веб-сайту бібліотеки* зростає, розширюється їх географія. Так, протягом 2014 року сайт відвідало близько 9 тис. користувачів з України та 42 країн світу. Найбільшою популярністю користуються сторінки «Новини», «УДК, ББК, авторський знак», «Web of Science. Scopus. РІНЦ...», «Тестові доступи», «Електронна бібліотека».

Власні інформаційні ресурси бібліотеки доповнюють *електронні копії бібліографічних покажчиків* серій «Праці викладачів МДУ», «Публікації кафедр МДУ», «Маріупольський державний університет: інформаційний моніторинг ЗМІ», «Фонд рідкісної та цінної книги НБ МДУ», а також методичних рекомендацій серії «Інформаційні технології в бібліотеці» та інших документів, які розроблюються бібліотекою. Всі ці ресурси представлені на сайті бібліотеки та загальнодоступні у просторі та часі.

Використання власних електронних інформаційних ресурсів бібліотеки дозволило значно покращити інформаційне забезпечення навчальної та наукової діяльності університету, а також збільшити спектр *інформаційно-бібліотечних послуг*, серед яких електронна доставка документів, віртуальна довідка, віртуальна виставка, віртуальні екскурсії, цілодобовий доступ віддалених користувачів до електронних інформаційних ресурсів бібліотеки.

Список використаної літератури

1. Волкова М. М. Информационные ресурсы библиотеки: цели, задачи, результаты [Электронный ресурс] / М. М. Волкова. – Режим доступа: <http://www.publiclibrary.ru/librarians/rba/conference-2010-14-Volkova.htm>.
2. Кузниченко М. А. Современные тенденции развития информационных ресурсов библиотеки вуза [Электронный ресурс] / М. А. Кузниченко, М. В. Камышанова. – Режим доступа: <http://gigabaza.ru/doc/30634.html>.
3. Сигалов А. В. Открытые образовательные ресурсы вузов: интеграция в электронной библиотеке портала «Единое окно» / А. В. Сигалов, А. Г. Абрамов, М. Б. Булакина // Теория и практика образования в современном мире: материалы междунар. науч. конф., февраль 2012 г., Санкт-Петербург. – СПб. : Реноме, 2012. – С. 415–419.

ББК 91
УДК 012

Відповідальний за випуск: директор наукової бібліотеки Маріупольського державного університету Шакула А. П.

Комп'ютерна верстка: Дейниченко О. В.

*Рекомендовано до друку
науково-методичною радою наукової бібліотеки
Маріупольського державного університету
(протокол № від . .2015 р.).*

НЗ4 Науково-дослідна діяльність наукової бібліотеки Маріупольського державного університету : матеріали III науково-методичного семінару. 26 лютого 2015 р. / ред. А. П. Шакула. – Маріуполь : МДУ, 2015. – 101 с.

У виданні представлено матеріали і статті співробітників наукової бібліотеки Маріупольського державного університету з науково-дослідної роботи за 2014 р.

Видання може стати в нагоді як співробітникам бібліотек, так і всім, кого цікавить діяльність вузівської бібліотеки.

ББК 91
УДК 012